

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2-40

Nrul de Duminică:

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și strălăitate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fl.
Manuscripte nu să ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Convorbire cu un preot bănățean.

Zilele aceste am avut prilejul să întâlnim în Arad un preot român din Banat. Om în toată firea, păstor după rânduiala lui Melhisedec, orientat în cele politice și cu destulă carte, pentru că vorba-i să fie luată în seamă, am început să-l ispitim mai de una, mai de alta. Și după obiceiul străbun, am vorbit de vreme, de sămănătorie, de starea țaranului român și mai pe urmă am trecut la treburile bisericesti și școlari și la raporturile politice. Trebuie să mărturisim, că ascultând cuvintele acestui om limpede la grai și la minte, care înșira cu atâta iscusință suferințele poporului dela țară și spunea, din realitatea experiențelor, atâtea adevăruri dureroase, am dobândit impresia, că adeseori explicațiile unui asemenea om, cu toată primitivitatea lor, sânt mai prețioase, decât anumite interview-uri ale diplomaților noștri oficiali și aduc mai mult material pozitiv de informare decât discursurile și dodonicele ale oamenilor politici cu pretenție.

Ce e drept, părintele-cu pricina este un decepționat. Dacă nu ne înșelăm, d-sa a avut cândva chiar sentimente burdiste, ca orice caransebeșan ce se respectă. Aceste sentimente spune că le-a dobândit în mod fatal, de oarece

cuprinsul întreg al acestui ținut era lăsat în afară de orice conducere și de orice organizare națională, iar conducătorii bisericesti ajunseseră într'un hal nemai pomenit. Poporul românesc este așa de neglijat, încât nu Burdea, dar ori care Ungur încarnat s'ar cobori până la mulțimea noastră năpăstuită și i-ar aduce alinare și sfaturi cumințe, ar putea s'o câștige!

„Să nu vă mire pe nimeni, dacă vedeți, că în provincie preoții și învățătorii fac atâtea greșeli și târăsc și poporul după dănsii. Noi, de capul nostru, ce să putem face? Pe noi nu ne caută nimeni. Vorbele frumoase, naționale, spuse de cei de sus, nu străbat până la noi. Când e vorba de un sfat, de o vorbă lămurită, de un ajutor întru necazuri, în afaceri de școală sau de viață peste tot, noi nu găsim pe bărbății noștri fruntași să le destăinuim durerile. Mândria noastră de Români noi nu o mai simțim. Și umilirile căutam și reușim mai repede să le înlăturăm prin slujbașii statului, prin inspectorii și judecătorii străini de neam, cari pentru supunere și înghenunchiere ne impart măcar o umbră de dreptate câteodată. Cu gândul acesta acum se împacă multă lume dela noi! Guvernul prin oamenii săi caută prin multe părți să cultive poporul prin vorbe bune. Slujbașii superiori și candidații de deputați umblă prin casele oamenilor dela sat, se poartă cuviincios cu

Românii, fac înlesniri și făgăduieli și se vără pe nesimțite în sufletul lor, — câtă vreme fruntașii noștri se îndepărtează tot mai mult de masele de jos. În casa mea de preot sărac n'a intrat încă picior de conducător român și de satul meu fug luminățile lor ca de rîie. Suntem într'o părăsire desăvârșită și trebuie să vă spun, că pricina o găsește în boeria conducătorilor noștri. Acestia sânt mai nemești decât Ungurii, mai aristocrați decât grozii unguri cari, când au nevoie de mine, se coboară în căscioara mea și mă întreabă de necazurile zilnice. Dacă lucrurile vor continua; dacă rîndurile de jos ale Românilor nu se vor face trup și suflet cu cele de sus; dacă aristocrații noștri, în loc de a se uita la sine și la interesele lor, nu vor căuta spre cei de jos și nu-i vor ridica la mai mult adăpost, nici vorbă că vom merge spre destrămare“...

Și în tonul acesta continuă.

Precum am observat mai nainte, e clar că părintele bănățean, care a roștit aceste cuvinte, privește situația cu oarecare pesimism. Dar în termeni generali, nu ne înșelăm de loc spunând, că un mare fond de adevăr există într'adevăr. Lipsa asta de cohesiune între populația dela țară și conducătorii ei teoretici s'a relevat și la noi în nenumărate rânduri și găsim că primejdia, semnalată de preotul

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Cum se fac alegele de deputat în Ocna-Sibiului?

Dăunăzi a apărut o carte voluminoasă sub titlul «Orașul Minciunilor» pe pia de cărți ungurească, scrisă de un gazetar ungar, Schröder Béla, fost redactor al ziarului «Arad és Véske». «Orașul Minciunilor», al care ni-l descrie, e orașul Arad, iar moravurile biciuite cu o vervă înșăcătoare, sânt scoase din societatea ungurească din acest oraș. Cartea întreagă este scrisă cu o frază sinceritate și personalitate, cunoscute bine în societatea ungurească, sânt deghizate doar prin o mică schimbare a numelor proprii. Cel ce cunoaște însă situația, le recunoaște numai decît. Găsim în cartea aceasta două pasagi cari ne pot interesa și pe noi de aproape. Ele se refer la o alegere de deputat în cercul Ocna-Sibiului. Cum ajunge faimosul re al Ocnei-Sibiului într'o așa de intimă legătură imoravurilor societății ungurești din Arad? Întrebare aceasta, care se impune imediat, capătă un răspuns larg și documentat în cartea dlui Schröder, din care reproducem mai jos pasagiile cari ne interesează. Avom aminti numai atât, că personajul Moháry László, — l-am putea numi eroul acțiunii, este actualul deputat acum a doua oară al alegătorilor români din Ocna-Sibiului Hámori László, un ovreiu botă arendaș de pămînt în Curtici, pe care nu mai e nevoie să-l descriem noi, o face asta destul de Serédy Béla, ce e personaj din text, sub care se ascunde însuși actualul. Personagiile române din Ocna-Sibiului sânt și mai puțin deghisate pentru ce au onoarea al cunoaște personal. După cetirea acestor pasagi nu mai rămîne altfel nelămurit nici pentru ce n'au onoarea

cunoștinței personale. Să dăm deci cuvîntul autorului care ne dă o istorie naturală, destul de interesantă, a corpului electiv românesc din cercul Ocnei-Sibiului:

1.

Mandat verificat.

— Dar totuș — întrebă Serédy — cum s'a putut întâmpla, că dl deputat a candidat într'un cerc așa de îndepărtat din Ardeal — și încă cu succes? Aveți legături acolo?

— De unde. Adicăte, acum am, dar atunci n'am avut.

— Cum ați putut dar isbuti?

— Îți voi spune tot și pe larg, în tren. Ș'așa mi se pare că voi avea nevoie de concursul dvoastră, la deslegarea finală.

Gazetarul — era neliniștit de o firească curiozitate. Într'o scurtă jumătate zi, a auzit și văzut atâtea lucruri curioase și neobișnuite dela acest om ciudat, încât cu drept cuvînt s'aștepta și în chestia asta a mandatului din Ocna-Sibiului, la destăinuiri interesante. Iar Moháry era de o încredere și comunicativitate inexplicabilă față de tînărul publicist, care se deosebia încâtva de tipul șablon al gazetarilor, astfel că după destăinuirile de ieri făcute în toată sinceritatea, nu-și mai impunea nici o rezervă.

E drept că în pășirea lui Serédy era foarte multă distincție care-ți inspira încrederea. Asta parte se explică că era un om bine crescut, gazetar în senz european, cult și nu era jidan. Corb alb...

— Să-ți spun dar — a început Moháry, așezându-ne într'un compartiment de clasa I — povestea deputăției mele:

— Eu, am în Arad o cancelarie pentru afacerile economice. Acolo îmi fac corespondența și port comptabilitatea moșiei, acolo fac tranșacțiile cu agenții, cumpărători etc. Astfel câte 4—5 zile din săptămîna sânt în Arad. Casă nu țin acolo și mănînc la restaurant. Fiindcă nu-mi place societatea sgomotoasă, iau masa în restaurantul Vas din vecinătate. Iar localitatea aceasta este locul de întîlnire a valahimei din Arad și din comitat. De ani de zile m'am obișnuit cu oamenii aceștia, deși între ei găsești pe cei mai fanatici agitatori și ziaristi. Îți pot spune — și asta pe d-tă gazetar și om politic din capitală te va surprinde: înaintea alegerilor parlamentare, cafe-neaua românească „Vas” din Arad, este o adevărată bursă a mandatelor din Ardeal...

A așteptat efectul, ceea ce nici n'a întîrziat din partea gazetarului, pentru că o definiție mai cinică despre cercurile din Ardeal, nu auzise. L-a interesat mult chestia.

Cînd se fixează — a continuat Moháry — terminul alegerilor generale, aici în cafe-neaua asta „Vas” sosesc rapoartele de prin cercuri cu ultimul curs. Asta este de a se înțelege deschis de tot: în limbajul bursei. Sânt la vre-o 70 de cercuri, în cari sânt decizătoare voturile valahimei. Sânt chiar mai multe, dar astea sânt cercuri nu tocmai gut ghesinnt valahie, în astea nu se votează numai, ci se face și politică. Și astfel asupra acestora n'are

convorbitor, cumcă guvernul profită cu succes de această prăpastie dintre turmă și păstori și atrage poporul cu felurite menajări în mrejele sale, ar trebui să ne alarmeze pe toți.

Adevărat, că nu este tocmai pe deplin motivată vina ce se aduce „boeriei”, sau mai bine pseudo-boeriei conducerii noastre. Aristocrația noastră, în ipotriva căruia reprezentantul poporului se plânge cu atâta indignare, este, ce e drept în fruntea instituțiilor noastre și se mișcă foarte încet, cum așa de bine ne-a dovedit în aceste coloane dl Lupaș, vorbind despre mobilitatea nobilului de Kerpényes. Dar a vorbi de o aristocrație specială, pe când în cazul cel mai rău nu poate fi vorba decât de un parvenitism în înțelesul cel mai strâns al cuvântului, este o greșală. Indiferența sau nepriecerea nu se poate confunda cu disprețul pentru popor și nu am voi de loc, ca întâzieri vinovate pentru deșeptarea și conducerea maselor dela țară, să iproducă asemenea concepțiuni și să ne împartă pe dindouă.

Ori cum însă, credința aceasta greșită în parte, că fruntașii nu urmăresc cu destulă înțelegere interesele apropiate ale poporului și că nu trăiesc destul de producători în viața acestuia, există și trebuie să se țină seama de ea.

Să stăm drepti acum și să ne dăm seama, că într'adevăr o vină ne apasă. În care atât elementele germane își pună preocupărilor pe țara și pe pregătirea ei pentru o viață mai omenească și cu mai multă libertate.

În țările învecinate, în Austria și România, s'au creat în anii din urmă o serie nenumărată de măsuri, pentru a ridica pe țaran la o viață politică și econo-

mică mai conștientă. În state cu aceleași condițiuni sociale, procedările pentru îndreptarea soartei țărănimii sânt aceleași. Și la noi pildele cele bune nu vor să prindă cu dinadinsul și glasul vremii nu vrea să pătrundă. Cultura care o dăm noi țaranului nu e suficientă. Cu întocmirea unei gospodării mai bune nu ne prea ocupăm. O școală cetățenească mai intensă, cu lămuriri directe asupra drepturilor și datorțiilor lui, nimeni nu-și ia silința să i-o facă. Conștiința și aspirațiunile dorm în toată liniștea. Cercetați Bihorul, duceți-vă la Sătmar și la periferiile săcuești și analizați acolo sufletul neglijat complet, al unui popor hibrid și nenorocit și dați-vă apoi seama cum vă strigă poporul întreg: încetați odată, iubiți fruntași, să socotiți politica drept un lux, sau o vană machinațiune personală, căci nu onoruri voim să vă dăm, nici situații pe spinarea noastră, ci voim să vă deschidem inimile pentru o adâncă recunoștință. Incercați odată s'o meritați aceasta!

Un avertisment colegial către »Gazeta Transilvaniei«. În avântul lor — de sigur »juvenil«, cum ar zice prodigiousul »director« al Revistei politice și literare — colegii dela Gazeta, după ce anunță apariția »organului poporal al partidului național român«, se încumetă »a face o observare comitetului național, în ce privește biroul central al partidului național român«, scriind:

Știm, că înființarea acestuia s'a decis în ultima conferință din Budapesta. Comitetul s'a grăbit a institui biroul și a numit de conducător al lui pe părintele Dr. Vasile Lucaciu. De ambele sântem veseli, dar nu știm cum se face, ca acest fapt comitetul nu l-a adus la cunoștința publicului.

Noi am dat o știre referitoare la instituirea biroului, dar aceasta am luat-o din „Kel. Ert.”. Tot asemenea ni-se anunță acum în „Pop. Rom.” despre birou următoarele:

— Dar cum li-a stat asta în putința? — a întrebat gazetarul, simțind un miros foarte abject în continuarea afacerii.

— Nimic mai simplu — îl desluși Moháry — cercul Ocnei avea 327 de alegători, în cea din urmă listă din 1901. Dintre aceștia patru au murit, iar doi au emigrat în America. Absoluta majoritate este deci de 161. Acești 161 alegători, sub președinția unui delegat al comitetului valah, au căzut de acord asupra sumei de 40,000 cor. și dacă cineva — în orice caz cu suficientă garanție materială — le garantează suma asta, acela le va fi deputat. Chiar de ar sacrifica contra-candidatul sute de mii. Pentru că nu mai sânt alte voturi, din cari s'ar putea alcătui altă majoritate. În Ardeal, așa se face asta. Eu am înțeles numai decât afacerea, și — am încheiat firgul...

Afacere, a numit aceasta cinică și mizerabilă cumpărare de suflete.

...Alegerea a fost, precum știi, înainte cu o jumătate de an. Oamenii mei, cei 161, au venit până la unul la urnă și eu am fost ales deputat. E drept, că mandatul e contestat la Curie, dar nu pot dovedi nimic; și Curia mai mult ca probabil, îmi va verifica mandatul.

— Iar dacă ar invalida alegerea, s'ar duce pe copcă patruzeci de mii coroane — zise Serédy, apreciind acum și dansul numai din punct de vedere curat de afaceri toată chestia mandatului.

— De unde — adaogă rîzând Moháry — doar n'am plătit încă banii!

— Nu i-ați plătit? Cum se poate asta?...

„Prim colaborator al foii noastre este d-nul Dr. Ioan Suciu, *tovarășul părintelui Dr. Lucaciu în a purta cu nădejde cancelaria centrală a partidului, ce s'a înfăptuit și așezat la un loc cu redacția și administrația „Poporului Român” în Budapesta“.*

Va să zică ni-se anunță deschiderea biroului pe o cale oarecum de încunjur. Noi credem, că aceasta ar fi trebuit sau ar trebui să se facă prin un comunicat oficios al comitetului!

Indemnați de sentimentele noastre de colegialitate, cele mai loiale, avertisăm pe colegii dela Gazeta de-a se aventura în asemenea »observări« temerare și »ignobile« — cum ar zice același director — căci prea ușor se poate s-o pătească și ei cum am pățit-o noi. Au uitat oare că în lagărul sârmanului nostru partid »observările« de orice speță sânt înfierate drept tradări naționale iar cei cu mâncărirea »observărilor« caterisiți în numele sfintei »discipline« ce apără și mântuiește națiunea română din Ungaria și Transilvania? Li sfătuim să retireze fără zăbavă, până nu sânt încă zăriți de pândașul dela Lugoj, până nu și-au atras încă cenzura, nici dela »Drapelul«, până n'au făcut încă cunoștința lui Ileszsky și până mai pot să ferească din calea trăznetelor comitetului central, din calea înfricoșatelor rezoluțiuni osânditoare. Căci »paza bună ferește primejdia rea«.

Invățător „agitator“. Comisiunea administrativă a comitatului Timișoara în ultima sa ședință a pornit, la propunerea inspectorului regesc de școală Dr. Vértessy Gyula, proces disciplinar împotriva învățătorului român din Mesici, dl Petru Cioc, pe cuvânt că »numitul învățător a unguerește și, cu toate că în repetite rindu...

...a pus copiii să cânte imnul în unguerește pe o melodie poporală românească

Nu știm ce este adevărat în această mo... Intrezărîm însă o goană împotriva învățătorului Cioc, care nu va fi având altă vină — ca atâția alții! — decât că ține la limba și legea sa.

Și asta e, în Ungară, agitație!

înfrurire comitetul electoral dela Vas. Astea merg după capul lor.

— Interesant, foarte interesant — zise Serédy și sânt în stare încă în urmă să facă alegeri curate?

— Pe cât de mari dobitoace sânt acolo conducătorii — răspuse Moháry, neobservând ironia fină — aia nu primesc bani, ori cât de mulți ar fi. Dar astea sânt cercuri tari învrștate cu alegători săcui și ciangăi. Nu merită să vorbești de ele. Mai curînd ori mai târziu se vor prăpădi de o prea mare omenie.

— Mai ales, dacă toți deputații din Ardeal vor fi la fel ca d-ta — gândi în sine Serédy.

— Cum ți-am spus — continuă Moháry — eu umblând în cafeneaua asta, stau în legături intime cu comitetul de valorare de mandate valah, și acum în urmă, unul dintre cei mai isteți oameni de ai lor, ceva lancu Mitru, mi-a comunicat în discuție, că cercul Ocnei e la mezat. Concurantul, care l-a reprezentat mai în urmă, un văr al fișpanului din comitat, nu vrea să mai dea patruzeci de mii, iar ei nu lasă cercul mai ieftin. În mine — a spus discretul intervenționist — pe lângă însușirile politice, cred a mai afla o garanție: că le voi fi un consumat permanent.

Gazetarul, ce putea face altceva: sta uluit la atâta imoralitate spusă fără cea mai mică repulsiune. Deși, partea adevărată venia numai de aci înainte.

— Acest lancu mi-a spus, cât de mult conducătorii poporului valah, țin la persoana mea de lume mare și mi-a oferit cercul Ocnei-Sibiului cu patruzeci de mii de coroane...

— Așa bine — suse cu oarecare aer de superioritate politic. Moháry — deocamdată am dat numai o obligațiune și dacă vreau fi verificat, atunci voi plăti.

— Și alegătorii su multumit cu atâta?

— Cum nu! Alții cum ar fi putut să pună jurământ, martorii, sefi, conducătorii poporului, corteșii, că nu primit nimic. Nu aș fi putut pune nici eu jurământul, că n'am dat nimic. Iar că voi d'ori vor primi: judecătorul de instrucție u ni-a întrebat, nici pe mine, nici pe dans. Așa trebuie procedat cu acea vestită legelui Széll despre judicatura curială! — Și se din tot sufletul de isbânda sa genială.

Dar capul lui Sdy se zăpăcise de tot. Cunoscuse ca gaar o mulțime din așa numitele trucuri elerale, dar un atât de frivol târg de mandate și-ar fi închipuit de posibil.

— Și aveți dend să plătiți acum în urmă — întreabă — ri vreți să honorați după merit gunoiul a de popor și nu plătiți nimic?

Moháry ca și n s'ar fi și indignat de întrebarea pusă:

— Cum să plătesc? — zise pe un ton ofensat. Sunt ar om de parolă, cavalier, care-și ține cuul...

— Dar careost în stare să pui jurământ strîmb și să de alții să jure strîmb — spuse în gâncrédy, adânc scârbit de aceasta interpe... ce să dă cavalerisul lui și omului de lă.

Mizeriile recensământului. Recensământul populației a oferit autorităților un nou prilej pentru ași desfășura aparatul de persecuție contra populației din ținuturile locuite de Români. Ne sosesc de pretutindeni plânsori că recensorii introduc pe Români în liste sub numele de »valahi« cu tot protestul energic al celor vizați. La adăpost de orice control acești recensori își permit tot felul de matrapazlăcuri în scop de a micșora numărul locuitorilor Români și pentru a desfășura mai cu efect această manoperă diabolică nu se sfiesc să maghiarizeze numele românești dându-le cu totul altă aparență de cum aveau mai înainte.

Pentru a preveni această manoperă a recensorilor, după cât șanțem informați, intelectualii români din comitatul Sătmarului și cu deosebire cei din Sanislău, au pornit o conștientă agitație în mijlocul populației, învățându-i și arătându-i cu dinadinsul din ce parte să se păzească.

Credincioși instrucțiilor primite țaranii noștri țin cu toată ardoarea să fie introduși în liste cu numele și credința lor românească neașe și nu să li taie capul pe recensorii ahtiați după meritele patriotice.

Urmarea a fost că un vrednic sătean Român din jurul Sanislăului a cerut cu toată hotărârea că băiatul său să fie introdus în listă cu numele de Ioan, de lege unită și nu János, catolicul. Iar pentru această crimă grozavă strașnicul recensor a făcut arătare contra Românului la judecătoria de ocol din Sanislău. Dar aci în loc să se fie seamă de cererea îndreptățită a Românului l-au răsucit și l-au învățit doar i-or găsi vr'o chichiță, până ce l-au scos vinovat de contravenție și i-au turnat o amendă de 100 de coroane și o lună arest, căci trebuia necondiționat dată o pildă valahilor renitenți din Sătmar, cari îndrăsnesc să susțină că sânt și Români în țara ungurească.

»Industria maghiarizării«, cum vedem, înfloreste cu toate prilejurile, — dar florile ei sânt artificiale și mincinoase. Mincinoase vor fi, ca întotdeauna, și acum rezultatele recensământului, ceea ce însă nu va surprinde pe nimeni.

— Obligațiunea mea e la dânsii, la un om de frunte al băncii „Albina“ din Sibiu, Dimitrie Iosif. Asta trebuie să o răscumpăr. Altfel nu mă lasă nici să intru în Ocna. Scrisori amenințătoare am căpătat destule, dar totuși nu sunt nebun să plătesc înainte de a mi-se valida definitiv mandatul. Cred că asta se va întâmpla în trei zile. De aceea merg acum la Budapesta. Și atunci voi plăti,

— La mâna cui veți plăti prețul păcatului?...

Moháry n'a fost atent nici la maliția asta și răspunde:

— Tocmai în chestia asta vreau să vă cer concursul, d-le redactor. Despre asta vom vorbi însă la timpul său. Pentru că n'as voi ca banii plătiți în mod cinstit de mine, să n'ajungă la destinație. Cu misiunea asta delicată trebuie să încredințez un om de absolută încredere.

Cu cea mai desăvârșită liniște a vorbit despre cinste și despre misiunea — după dânsul — numai delicată.

— Pentru că nu suntem încă deplin înțeleși — urmă să dea deslușirile necerute Moháry — pe ce bază să facem lichidarea. Asta, din motivul că cheltuielile cu contestarea alegerii — care a intervenit, au consumat mult din cele douăzeci de mii. Ei însă nu se învoiesc să reținem din suma asta onorariile ce trebuie să plătesc advocaților cari au apărat mandatul, iar eu în orice caz rețin pe titlul acesta 5—6 mii fiorini.

Invie coaliția?

— Situația politică. — ✓

Sortile cabinetului Khuen par pentru moment amenințate de-o neașteptată raliare a partidelor opoziționiste în scopul unei campanii energice și stăruitoare împotriva proiectelor despre privilegiul băncii austro-ungare. Succesele obținute atât de ușor în sesiunea de toamnă au întărit spiritele opoziției la culme și a fost timpul suprem ca opoziția să-și salveze rămășița de prestigiu câtă i-a mai rămas în fața opiniei publice maghiare.

Organul partidului kossuthist, ziarul »Budapest« anunță în numărul său de azi că în sinul partidului ideea unei acțiuni unitare a tuturor partidelor opoziționiste e susținută cu insistență. Aceasta chemare prietenească a organului kossuthist a avut un vin ecou azi în toate partidele opoziționiste și în special în partidul justhist. Șefii de partide au declarat în conferențele ținute aseară, că o campanie opoziționistă serioasă și la nivel, numai cu concursul tuturor partidelor și deputaților opoziționiști se poate închipui. Inșiși marii antagoniști Kossuth și Justh au comentat cu simpatie ideea unei stratageme unitare.

După culise ideea unei apropieri între cele două partide opoziționiste are cu atât mai mulți sprijinitori. Firele apropierei sânt urzite c'o măiestrie proprie și atât de probată cum e măiestria faimosului Iago al parlamentarismului unguresc, Polónyi. Și sânt semne că, chiar dacă o raliare grabnică se va dovedi ca fiind preatimpurie și cu neputință în starea actuală a spiritelor, guvernul va avea să înfrunte totuși o campanie mai energică și mai hotărâtă decât sforțările obstructioniste efemere și lipsite de orice putere de rezistență, de până acuma.

O împrejurare simptomatică e apoi și apariția fără de veste a siluetei contelui negru, tristul erou al bizarului proiect de

reformă pluralistă. Apariția contelui Andrassy pe culoarele camerei, da, e un fapt simptomatic și ne spune că ziua răfuielii între ambițiile jignite se apropie. Conte de Andrassy e unul dintre puținii *archioli-garchi*, predestinați să perpetueze dominațiunea sistemului feudal și o rotațiune parlamentară în sfera acestui sistem, nici nu se poate închipui fără de acest factor hotărâtor, pe care complicațiile politice îl pot scoate la suprafață, predominant, în orice moment propriu să salveze privilegiile lor medievale. Apariția contelui Andrassy ne spune deci că situația cabinetului Khuen a ajuns în punctul declinațiunii.

Contele Andrassy va lua cuvântul deja în una din ședințele apropiate ale camerei și probabil să asistăm la o luptă, în aparență purtată cu armele loialității parlamentare, în fond însă cu atât mai neindurată și decisivă, între el și celalalt prototip al sistemului de rotațiune parlamentară ungară, între contele Tisza. Ieșirea pe tren a contelui negru va avea apoi darul să pregătească disidența din blocul guvernamental a vechilor săi aderenți personali. O împrejurare de mare preț pentru sortile opoziției.

Deși, de-oamdată, încă nelămurite, conturile coaliției reconstruite încep deci să se arate.

Ceeace se poate prevedea însă de pe acuma, e că guvernul e în pragul unei situații serioase, care poate avea o critică. Preambulul acestei ședințe de azi, de formații la vale.

Un nou felicitare de agitație.

La stârșitul ședinței de ieri a camerei președintele consiliului, contele Khuen-Héderváry, a anunțat că a încheiat cu banca austro-ungară o învoială în seneul căreia banca, cu toate că i-a expirat privilegiul la 1 Ianuarie a. c., poate să facă emisiuni de bancnote și poate să-și continue activitatea precizată în statute, până în 15 Februarie a. c. Încheiând învoiala aceasta guvernul și-a asumat împotriva legii drepturile legislativii, prolongind

bila solidaritate a iubitorilor săi alegători în asemenea chestii constituționale.

— Dacă îmi vor verifica mandatul veți fi așa de bun d-le redactor să-mi dați mână de ajutor ca să isprăvesc cu această *bandă de hoți*.

A treia zi, spre cea mai mare laudă a întemeietorului legii despre judicatura curială, în faimoasa epocă a legii, dreptului și dreptății, unul dintre senatele Curiei — a verificat mandatul lui Moháry László din cercul Ocnei-Sibiului.

Încă n'acea seară Moháry s'a prezentat radios în clubul Lloyd, pentru a primi tumultuoasele felicitări pentru verificare

Il acostase și pe ministrul-precursor — Sânt Moháry László, deputat verificat al cercului Ocnei-Sibiului, prezidinte îl privește ca pe un necunoscut.

— Știu, — a răspuns Sânt Moháry — dar inandatele necurate totuși nu-mi plac...

S'a înors apoi, lăsându-l sărît pe marele bărbat politic. Nu i-a întins nici mâna.

— Totuși, care este în definitiv cauza socoteli? întreabă Serédy, în care curiozitatea covârșise cu desăvârșire nutrimentul scârbei de care era cuprins.

— Baza e următoarea: Fiecare alegător capătă 100 coroane; corteșii câte 200 coroane; patru popi sânt în cerc și contabilul „Albinei“ câte 1000 coroane; fiecare biserică valahă — și d'astea sânt patru — tot câte 1000 coroane. Asta ar face cam 30 mii coroane. Ar rămâne deci pentru cheltuielile de proces 10 mii coroane. Astea sânt acum în discuție, fiindcă în sensul contractului cheltuielile alegerii nu pot să treacă peste patruzeci de mii coroane. N'am dreptate?

— Încă ce dreptate — se uimi gazetarul, bătându-și mereu capul, cum e cu putință că având odată cineva o conștiință atât de elastică, capabilă de astfel de murdării, cum poate, fi atât de stupid să respecte niște condiții a unei afaceri, apriori turpis causa. E bolnav omul acesta — e smintit! constată înc'odată în sine, fiindcă nu-și putea de loc imagina, cum se poate concorda jurământul fals, cu respectarea unui astfel de act rușinos. Firește, nu-și aducea aminte, de teama d-lui Moháry de scandal, nici de aceea, că onorații electori din Ocna-Sibiului, s'ar putea locuțal hotărâri să trimită pe cheltuieli comune doi valahi sălbarici, la Arad, care să se răfuiască pe o cale înafară de proces, cu dl Moháry. Dar Moháry probabil ținând cont de posibilitățile astea voia să se achite cu un așa mare alai de cinste de datoria sa, binecunoscând lauda-

Dr. Stefan Tănăsian,
medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Piața Fischer Elz. Poarta II.
Consultați dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

cu dela sine putere privilegiul băncii austro-ungare. Firește că comunicarea făcută de contele Klauen a alarmat imediat opoziția, care califică procedura guvernului drept o călcare a constituției. În felul acesta s'a adăos un nou ferment de agitație la discuția asupra proiectului de bancă.

Sedința Camerii.

Budapesta, 11 Ianuarie 1911. Sânt toate presențele că discuția la proiectul despre privilegiul băncii austro-ungare va lua proporții mari și grave. Sedința de azi a fost poate cea mai cercetată dintre toate de până acum. Sânt de față șefii de partide în număr complet. Pe toate băncile se observă o neobișnuită agitație și galeriile sânt fixite.

S'a primit și în cea de a treia citire proiectul despre convenția comercială cu Serbia, după care Polónyi a încercat să schimbe ordinea zilei, cerând ca guvernul să puie în discuție separat întâi contractul monetar și pe urmă celelalte proiecte referitoare la banca austro-ungară. Camera a respins propunerea lui Polónyi.

Raportorul comisiei financiare, contele Wickenburg a făcut apoi un scurt expozeu asupra proiectelor. A spus că în întocmirea actuală a băncii austro-ungare, interesele maghiare (corect *ungare*) sânt apărate pe linia întregă. Inițiindu-se banca ungară națională, în Ungaria etalonul s'ar scumpi enorm. Raportorul a fost des întrerupt și ascultat cu neastâmpăr din partea opoziției.

Cel dintâi autor al opoziției a fost însuși Kossuth, ca șeful celui mai mare partid opoziționist. A cerut înființarea băncii autonome, pe care o cer deopotrivă atât interesele financiare cât și cele economice ale țării. Cine dorește ca *statul național maghiar independent să se realizeze cât mai curând*, trebuie să stăruiască din răspuseri pentru înființarea băncii autonome. *Căci numai națiunile neătărnâtoare pot să-și hotărască soarta potrivit intereselor lor de viață și propășire.*

Sântem părtașii unei mari puteri — a zis Kossuth — pentru care plătim 6 miliarde și jumătate an de an. E o părere adoptată de știință că *Ungaria are să fie odată rugul pe care să ardă pajura — cine știe care — poate cea rusească, poate cea austriacă, poate cea germană...* Noi nu ne putem orândui afacerile mici măcar ca micul stat elvețian.

A vorbit apoi despre anexiune, despre buget, despre poverile militare, despre situația economică internă și despre luptele ce s'au dat în trecutul apropiat pentru înființarea băncii autonome.

La sfârșitul cuvântării sale Kossuth a prezentat un proiect despre înființarea neamănată a băncii autonome ungare. A făcut o bună impresie asupra opoziției declarația că *pentru drepturile națiunii va lupta umăr la umăr cu orișicine.*

Se crede că Kossuth a voit prin declarația aceasta să menție cooperatiunea partidelor opoziționiste.

Un îndemn la muncă.

Onor. Red. a ziar. „Tribuna”.
Arad.

Subsemnații cititori vechi ai „Tribunei”, ne simțim datori a mărturisi în aceste zile de grea cumpănă, simpatia noastră pentru „Tribuna”. Sfâșietoarea luptă dintre frați, ne măhnește. Convingerea noastră este că, precum Christos s'a născut pentru toți oamenii, așa și „Tribuna” s'a născut pentru toți Românii. Christos a fost răstignit, dar a înviat. Acuma s'a răstignit și „Tribuna”, dar va învia și ea. Și nădăjduim că înviind, îi va convinge și pe ceice astăzi o urăsc, că n'aveau dreptul s'o urască, ci datoria s'o iubească.

Turnu-Severin, 24. XII. 1910.

Jordan Bogdan, Teodor Costescu, G. Opreșcu, profesor, N. Vorvoreanu, avocat, Pavel Pecurariu, farmacist, Dr. G. Morariu, medic primar, I. Giurescu, director de bancă, I. Petrescu, proprietar, P. Negreanu, pensionar, Dr. N. Dumitrescu, medicul spitalului Balta, Tiberie Axente, avocat, Dr. I. Glavici, Simion Blaga, farmacist, Marius Vorvoreanu, avocat, I. Mihail, G. Păcală farmacist, D. N. Iotta, profesor, G. G. Cârjei, proprietar, D. Coandă, proprietar, G. Mihăileanu, avocat, G. Aureliu, proprietar, D. Fulea, D. Horvat, profesor.

Momente din viața și domnia împăratului Iosif al II-lea.

De Dr. Ioan Lupăș.

II.

Dintre toate ordinațiunile lui Iosif al II-lea cea mai salutară și mai creștinească a fost cea din 25 Octombrie 1781, așa-numitul *edictum tolerantiae*, prin care pune stavilă persecuțiile religioase, înscenate de aderenții religiei dominante, împotriva celorlalte confesiuni și statorind principiul, că în chestii de credință și conștiință nici o siluire nu poate avea loc (punct 10: „Sacerdotes Catholici... A catholicis se non obtrudant“!) Cele mai însemnate puncte ale acestui edict sânt al 2-lea, prin care se normează, că ori unde sânt o sută de familii laolaltă, să-și aibă biserica și școala lor, și al 3-lea, care desconsiderând privilegiile învechite, dă tuturor „dreptul de concivilitate”, de-a putea cuprinde case și moșii și de-a putea ocupa funcțiuni publice*, dacă sânt vrednici de ele, fără nici o greutate („absque omni nectanda eatenus difficultate“). Se știe, că înainte de Iosif al II-lea în orașele săsești foarte anevoe, sau nici decum nu putea să străbată vre-un Român, Maghiar sau Săcui, să-și cumpere casă, ori să fie primit în breslele lor.

În 1544 și 1547 s'a interzis chiar nobililor a-și cumpăra casă în orașele săsești. Magistratul din Sibiu hotărăște în 5 Februarie 1546 a nu primi pe Unguri în bresle, iar în 28 Ianuarie 1589 același „cinstit magistrat” cu întreagă „cinstita obște” decid unanim, ca fiecare tată de vecinătate împreună cu toți vecinii să aibă grijă ca nu cumva vre-un neam străin, fie Sărb, Valah, Ungur, Croat etc., să ajungă în proprietatea vre-unei case ori să încheie căsătorie fără știrea prealabilă a „cinstitului magistrat și a cinstitei obște”**)

Desconsiderarea vechilor privilegii îi măhnește pe Sași, dupăcum a indispus mai târziu pe cele 3 națiuni aliate (Nobilii, Săcuii și Sașii) casarea uniunii și teritoriilor deosebite ale lor și împărțirea Ardealului în comitate.

Adâncă nemulțumire a produs edictul toleranței mai ales în șirele preoților și călugărilor catolici, cari n'au putut nicidecum să-și ierte împăratului Iosif această faptă creștinească, de a-i fi așezat și pe dânșii într'un rînd cu ceilalți cetățeni ai monarhiei, cari nu erau mai puțin creștini decât dânșii. În amărăciunea lor s'au folosit împotriva împăratului

*) In conferendis publicis numis generatim remoto diversae Religionis respectu, sola meritorum et talentorum, probae item et christianae vitae ratio habeatur! punct 3.

**) Es solle jeder Nachbarhann samt der Nachbarschaft Achtung geben, dass keine auswelzige Nation, es sei Razer, Walachen, Ungern, Horvaten, Walonen, Spanier, Franzosen, Polaken oder dergleichen zu keinen Hauskauf gelassen werden, oder sich in den Ehestand einlassen ohne Vorwissen eines ehrsameu Rats und der ehrsamem Gemeine. A. Teusch: Gesch. der Sieb. Sachsen 3 Auflage vol. I. pg. 263.

de arme josnice și calomnii ordinare. Astfel, într'o bună dimineață s'a găsit afișat pe ușa bisericii evanghelice, care mai înainte fusese mănăstire de călugărițe catolice, un pasquil plin de murdării, în care împăratul Iosif era înfățișat ca cel mai mare făcător de rele, un trădător al sfintelor legi bisericesti și profanator, care sub masca virtuții, favorizează și propagă ereziile*).

Să ne înclhipuim, ce pedeapsă strașnică i-ar fi așteptat pe autorii pasquilului sub domnia altui împărat. Iosif însă, în minunata-i superioritate nu i-a pedepsit decât cu disprețul și nepăsarea sa, cercând ca și din acestea să stoarcă un folos pentru sărăcime. Observând anume, că hârtia cu murdăriile se trece, a dispus a se retipări într'o mulțime mare de exemplare și a se vinde în folosul săracilor. Această faptă a lui ne arată destul de clar, că Iosif nu era nici decum prietenul celorce voiau să suprimă libertatea cuvântului și a tiparului prin foarfecele cenzurei odioase, și că chiar când era persoana sa în joc, trecea bucuros peste marginile indulgenței statorite prin ordinațiunea sa din 11 Iunie 1781, privitoare la *„Azurara”*. În punctul 3 al acestei ordinațiuni se spune, că orice critică, referindu-se fie la capul, țării fie la cel mai de pe urmă cetățean, e îngăduită, mai ales dacă autorul o și iscălește, garantând astfel pentru veracitatea cuprinsului ei.**)

Dar dacă unii se năpustiau asupra lui Iosif cu atâta furie și într'un mod prea puțin demn, în schimb alții s'au arătat foarte recunoscători pentru marea binefacere, ce a revărsat asupra lor Iosif prin edictul toleranței, și nu întârziară ai cânta imnurile de laudă, în toate limbile.

Astfel d. e., oricât de urgisit era Iosif în fața Ungurilor, — nerespectându-le constituția și tradițiile, neincoronându-se și transportând coroana regească în muzeul de arheologie din Viena — S'a găsit totuș un poet maghiar *Kováts József* să-i adreseze, drept mulțumită pentru edictul de toleranță, următoarele versuri:

„Már szabad a vallás, oh mely kedves csuda
[hallás!
Emberi sok seregek érzitek, és az egek.
József, emelkedjen sasod, és sok időkre be-
[fedjen,
Mert két szárnya allat kedves akármí falat.
Oh bizony esmérem szived, császári vezérem!
Mert csupa példa lehetsz és hirrel az égre
[mehetsz!***)

Asemenea cântece de laudă nu lipsesc nici în literatura noastră românească. Un autor necunoscut jeluindu-se de moartea Mariei Tereziei****), se mângăie cu „Iosif, al doilea Tra-

*) „Verführer der Braut Christi und Schwäher reiner Jungfrauen, Martin Luthers treuer Anhänger und Nachfolger, Joseph II ein Lutheraner, unein gedenk der göttlichen Barmherzigkeit die ihn auf den Thron erhoben, ein brüchtiger Verräter der heiligen Kirchengesetze, begünstigt und befördert er selbst alle Ketzereien und ist selbst ein Mann von keiner Religion. Nun hat er, ein seit Jahrhunderten unerhörtes Beispiel, eben diesen Tempel, unter der Maske der Tugend, zum Sammelplatz der Greuel angewiesen und verkauft.“ (Hoffinger pg. 190.)

**) „Kritiken, wenn es nur keine Schmähchriften sind, sie mögen nun treffen, wen sie wollen, vom Landesfürsten an bis zum Untersten, sollen besonders, wenn der Verfasser seinen Namen dazu drucken lässt und sich also für die wahrheit der Sache dadurch als Bürger darstellt, nicht verboten werden, da es jedem Wahrheitsliebenden eine Freude sein muss, wenn ihm solche auch auf diesem Wege zukommt.“ (Hoffinger pg. 140.)

***) cf. Seres László: „A felvilágosult abszolutismus politikai irodalma” în „Pesti Napló” 1909, 25 Dec. (pg. 65-70), unde sunt citate o mulțime de broșuri și cîntări de laudă la adresa „regelui neincoronat” Iosif II.

****) Ode entru Pomenirja Muteri. Sibiu 1781 cf. N. Densușianu: „Revoluțiunea lui Horla” București, 1884 pg. 101.

ian*, care ține cumpăna sfântă în dreapta sa:
„Coasa ta Atropos! groaznică umbră! ai tur-
burat făptura
Ca un fulger, ți-ai tocmnit săgeata, și acum
[dormi moaștele Maicii...
Însă Iosif plinește noianul, fiul Augustei,
Cumpăna sfântă în dreapta fiind;
Ceriule sfinte! ascultă, ascultă, ține pe Iosif
[al doilea Traian!"]

Iar protopopul Săliștii, Moise Moga, în în-
troducerea protocolului pentru înaltele porunci
„precum arată și poruncește înălțatul și lumi-
natorul nostru împărat Iosif al doilea“, adresează
acestui la 1782 următoarele:

*Stihuri de laudă și de mulțămire
Lui Iosif împărat cu bună fericire.*

De aceasta Rumânii mulțămesc
Și pe Iosif împăratul Românilor fericesc
Căci el ca un îndurat sau milostiv
Pe Rumâni într'a sa voință ia îngăduit
Biserici, preoți, dascăli: ai ridica îngăduiește
Deaceasta tot norodul foartei mulțămeste
Acestea zicând și cu mare căldură grăind
Neîncetat laudând, pe împăratul Iosif fericind
O dulce Iosife împărate

Și cu totul luminate

Cea neîncetată lui Dumnezeu mulțămită înăl-
țăm
Și pre dânsul pentru împărăția ta îl rugăm
Și încă și noi deapurarea și totdeauna vom sta
Picătura de sânge cea mai de pe urmă
Pentru împărăția ta vom vărsa...*)

(Un articol final urmează.)

Scrisori din București.

„Vin ai noștri“. — Agenții electorali. — Pre-
tențiile patriarhului. — Porniri de distrugere. —
Manifestări bolnăvicioase.

București, 28 Decembrie.

Un vechiu proverb românesc zice: Schim-
barea domnilor — bucuria nebulilor. O schim-
bare de guvern este de sigur un mare eveni-
ment pentru o țară, unde sunt atâtea fluctua-
țiuni, unde acum încep să se vadă greșelile
trecutului, căutându-se remediul relelor, cari
au urmat din aceste greșeli. Căci fiecare gu-
vern vine în numele iubirei de patrie. Fiecare
își inchipuie că este solul mântuitor, că re-
formele, pe cari le va aduce vor îndruma
viața publică spre adevăratul ei țel. O schim-
bare de guvern este încă o mare bucurie, un
mare eveniment pentru aceia cari trăiesc din
speculațiile electorale și din diferite alte expe-
diente. Agenții electorali sunt în culmea feric-
cirii. Căci guvernul și-a anunțat încă înainte
de sărbători demisia care astăzi a fost pri-
mită. Vor urma alegeri nouă, din cari cei
cari vor profita în primul rând sunt ei, agenții
pricepuți, cari știu să-l „convingă“ pe cetă-
țeanul alegător, de sfințenia principiilor, de
dreptul ce-l are de a-și schimba după împre-
jurări convingerile și simpatiile.

Mahalalele sunt înșesate de aceste existențe
atât de interesante. Se țin întruniri „locale“,
se desvoaltă programe de acțiune. Se aduc
imnuri de preamărire poporului — „acelui
mucenic mare, care de veacuri a zăcut în în-
tunec și pentru care adversarii noștri în
atâtea rânduri n'au avut decât nepăsarea sau
disprețul“. Se face propagandă pentru „ai
noștri“. Iar „ai noștri“ sunt toți aceia cari,
fără deosebire de culoare politică, știu să-și
facă trebușoarele în dauna interesului public.
Sunt aceia, pe cari d. A. A. Cuza i-a eterni-
zat în articolele sale. În localurile din părțile

*) Originalul acestui protocol s'a păstrat în altarul
„bisericii mari“ din Săliște, de unde l'a transpus sub-
semnatul în arhiva protopopească. — I. L.

mărginașe ale orașului e mare veselie. Vin
„ai noștri“. Și cei cari petrec sânt aceiaș,
cari și cu ocazia trecutei schimbări de gu-
vern jubilaș că „vin ai noștri“. Ca și când
rostul venirii unui nou guvern n'ar fi altul
decât pricopsirea acestor oameni, de cele
mai multe ori scurți, grași și fără altă ocupa-
ție decât aceea de a cutreera mahalale pentru
adunarea voturilor.

E un spectacol extrem de amuzant. Dela
cei mai de jos, până la cei mai de sus se
observă aceeaș schimbare. „Vin ai noștri“. Fiecare
consideră acest eveniment drept în-
ceputul principesei lui personale. Pare-că
regimul care se duce i-a fost lui dușman de
moarte, care l-a urmărit în întreaga cariera
sa. Pare-că regimul care vine este menit să-și
concentreze întreaga activitate numai și nu-
mai spre a-l feriți pe el, cel pururea nedrep-
tătit. Poporul? E altă socoteală. Această
vorba sună frumos la întruniri. Agentul po-
litic știe să se folosească numai la anumite
împrejurări de acest cuvânt energic. Și stai și
privești de departe această luptă, acest sbu-
cium neîntrerupt, acest isvor nesecat de su-
biecte umoristice, cari au dat literaturii ro-
mânești atâtea pagini de o nemuritoare fru-
musefe. Din toate părțile, din toate unghi-
urile, din cele mai uitate de Dumnezeu mar-
gini ale Capitalei, se ridică tumultuos acelaș
strigăt: „Vin ai noștri“. Și sânt așa de pu-
țini aceia, cari, cu suflet curat, din îndemnul
ce-l dă adevărata iubire din țară și neam să
dorească noului regim o activitate rodnică
pentru întărirea culturii, conștiinței și a dem-
nității naționale.

O telegramă din Constantinopol anunță că
patriarhul ecumenic de acolo a reînviat către
guvernul român protestul său în contra secu-
larizării averilor mănăstirești din România.
Îl doare pe bietul călugăr grec împrejurarea
că nu mai poate dispune prin sateliții săi de
numeroasele moșii dăruite în scopuri de bi-
nefacere de evlavioșii boieri și voveozi ro-
mâni în decursul timpurilor. Din veniturile
acelor moșii s'au ridicat atâtea instituțiuni
culturale grecești, cari astăzi luptă în contra
fraților aromâni, cari susțin azi bande de uci-
gași fără de Dumnezeu. Când Alexandru
Ioan Cuza a luat averile din mâna călugă-
rilor greci, dându-le adevărata lor destinație,
se știe strigătul de disperare al acestor călu-
gări, se cunosc blestemele și anatemele lor.
Se cunosc plânsetele trântorilor, cari trăiau
fără să lucreze nimica, țesând doar intrigi și
terorizând mulțimea naivă. Secularizarea încă
s'a făcut, grație stăruinței marilor patrioți. Și
veneticii au trebuit să se mulțumească cu
ce-au putut fura de prin mănăstirile de unde
au fost isgoniți. Obiecte de o neprețuită va-
loare istorică au fost duse atunci în Grecia.
Antimise și steaguri dăruite de domnii ro-
mâni sânt astăzi, grație furtului, în stăpânirea
călugărilor dela Atos. Gîndul că vor putea
să ajungă iar în stăpânirea moșilor, al căror
venit ei îi duceau în Grecia, cari astăzi însă
susțin spitalele și instituțiunile de cultură, nu
i-a părăsit pe călugării greci, al căror repre-
zentant tipic este patriarhul dela Constanti-
nopol, care se consideră nu de șeful bisericii,
ci drept șef politic național al Grecilor.

În protestul înaintat guvernului român, pa-
triarhul susține că moșiile secularizate sub
Cuza-Vodă i-se cuvin lui, ca unele ce apar-
țineau locurilor sfinte, cari depind de dînsul,
de patriarh. El declară în acelaș timp că nu-și
face mari iluzii, dar a repetat și va repeta
mereu protestul ca să nu să creadă că a re-
nunțat la un drept ce i-se cuvine. Din partea
Românilor acest protest este considerat ca o
obraznicie, de care nu mai un călugăr grec
este capabil. Căci moșiile au fost dăruite de
boieri și voveozi cu un anumit scop, pentru
ajutorarea celor cari își duceau viața în mi-
zerie și întunec, iar nu pentru îngrășarea

trântorilor și a tuturor existențelor dubioase
din insulele grecești. Protestul șefului călugă-
rilor greci este o dovadă despre îndrăzneala
de care sânt capabili unii oameni.

Sărbătorile au adus cu ele, pe lângă raza
de bucurie și de lumină din casa sărmanului,
care suferă în tăcere, pe lângă mângăierea ce-
lor mici și fără de nici un sprijin, au adus
prilejul cel mai bun de petreceri al cheililor.
Ziarele de astăzi sânt tixite de amănute asu-
pra „marilor scandaluri“. N'au trecut nici ace-
ste zile de sărbătoare și primenire sufletească
fără de obișnuitele crime și încercări de sinu-
cidere. Rubricile de fapte diverse înregistrează
o mulțime de cazuri de această natură. În ca-
pitală ca și în provincie patimile n'au încetat
nici în aceste zile de repaos. Și cetitorul indi-
ferent află amănute despre „crima din strada
Bibescu-Vodă“, despre furtul din str. Micșu-
nele, despre rănirea din șoseaua Jianu și alte
isprăvuri ale celor ce sânt croiți anume spre
a face rău, spre a turbura seninătatea zilelor
mari și liniștea celor ce abea au așteptat o zi
de repaos. De multe ori am auzit ridicându-se
glasuri de protestare în contra grijei ce o au
ziarele de a publica asemenea lucruri. Și nu
totdeauna au fost îndreptățite criticile aduse
expunerii amănunțite a împrejurărilor, în cari
s'a comis cutare crimă sau furt. Ele sânt in-
teresante din punct de vedere psihologic. Ele
ne arată munca și bătaia de cap ce o au făp-
tătorii de rele până când își duc la îndepli-
nire scopul lor.

De multe ori aceeaș cheltuială de energie,
îndreptată spre bine, i-ar aduce autorului fur-
tului un profit mult mai mare. Și cu toate a-
cestea cel învechit în răutăți nu se uită nici
la primejdiile ce le întâmpină, nici la pedeapsa
ce-l așteaptă. Și face răul mai mult de dragul
răului.

Este sămânța degenerării, care produce tot
mai multe ravagii în sufletul omnesc. Și este
bine să se cunoască manifestările acestor su-
flete degenerate, suflete pornite pe distrugere,
cari nu sunt mulțumite, nu sunt împăcate de-
cât atunci când au făcut răul, când au pus la
cale o acțiune de pe urma căreia au să sufere
anumiți indivizi, sau clase sociale întregi, sau
popoare întregi uneori.

Pornirea de distrugere se manifestă la anu-
miți indivizi în anumite feluri. Omul fără de
nici o cultură se va simți bine atunci când va
vedea curgând sânge, când va vedea că sub
loviturile lui lacătele se sfarmă. La cei armați
și cu un capital oare-care de cunoștințe por-
nirea de distrugere se manifestă în alte pri-
vințe. Instituțiuni la cari s'au cheltuit atâtea
forțe sunt obiectul privirilor lor. Dar care este
medicul care să vindece aceste manifestări
bolnăvicioase? Lumina și cultura adevărată.

Correspondent.

Scrisori din Viena.

O seară de Crăciun. — Concert în favorul mo-
numentului Dr. Lueger. — Revelionul societății
„România Jună“.

9 Ianuarie n.

Cu tâmpile 'n palme, cu ochii ațintiți în întu-
nerecul ce mă impresoră, șed la masa mea de
scris. Afară își cerne firea cei dintâi fulgi de ză-
padă asupra mândrei capitale.

E Crăciun. Seara luminoasă, cu reflexul drag
al pomului de Crăciun, cu bucurii și iubiri în
suflet, a sosit și par'că sânt mai aproape de
olaltă prietini și cunoscuți, părinți și copii, a că-
ror veselie senină se topește în melodice dulci
ale sărbătorii poetice.

Caracterul universal al acestui praznic arată
atât de grăitor cum dragostea și bunățatea nu e
condiționat restrinsă la cerul veinei familiale, ci

Sei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată în-
crederea fabricanților de
mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie
bogata noastră colecție. La înțelegere
aparte expediam franco în ori-ce parte
a Ardealului. — Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

cu cât eradiază peste centru, din care izvorește, cu atât pare mai nobilă mai sinceră.

Acest imbold, cred, a îndemnat colonia română de aici să organizeze în seara de Crăciun în jurul unui pom împodobit frumos, o seară familiară pentru tinerii cari petrec departe de ai lor.

Corul bisericesc a cântat mai multe colinde, cari mă furau îndărăt, în visuri scumpe, trăite par'că din nou.

A vorbit părintele Voronca despre pomul de crăciun la Români: iar dl. Șt. Mărcuș a mulțămît, în numele tinerimii, coloniei, damelor și, în deosebi, dnei Gramatovici și domnișoarelor dragălașe pentru generositatea și gestul cald și nobil.

Fiecare dintre cei prezenți a primit un câștig la sortirea obiectelor adunate.

Înainte de a se începe jocul, cunoscuta pianistă a seratelor noastre d-șoara Voileanu, a interpretat cu multă artă »Hora« în D-mol de tânăra compozitor Ionel Harșa, student la conservatorul de aici. Compoziția, țesută pe un nou motiv, dulce și o ritmică variată, ce dovedește talent, a fost urmată de o furtună de aplauze. În curînd se va și tipări și se poate abona pentru 2 cor. la însuși compozitorul (adresa: societatea »România Jună«, Wien, IX. Teudlergasse).

Duminecă, la orele 5 după prînz, s'a ținut în splendida sală festivă a »Rathausului« — pe lângă asistența unii imens public — un concert grandios, sub protectoratul primarului Dr. Neumayer, în favorul monumentului marelui Lueger.

Toate punctele programului, începînd cu uvertura din »Tannhäuser«, au fost executate de elita alor 80 de coruri și de orchestra filharmonică sub conducerea măiestră a dlui Kirchl.

Poezia festivă a rostit-o dl. Inisch cu'n deosebit simț și o aleasă pricepere.

La sfârșit a mulțumit Dr. Neumayer în cuvinte calde aranjierilor vrednici și sinceri.

Comitetul societății »România Jună« poate merge strună. Comiziții pentru a asigura pe serbări a bravilor Ro-

U mare bucurie ne a cauzat tuturor vestea, că vom avea oaspeți și din Ardeal.

Correspondent.

Din străinătate.

Demonstrații în Alsația-Lorena. Imperiul german voiește să dea constituție și celor două provincii, odinioară franceze, cari până acum au fost guvernate fără constituție. Populația însă, nefiind mulțămîtă cu această constituție, care conține mai multe restricțiuni reacționare, organizează mari demonstrații pentru câștigarea unei constituții adevărate. În toate centrele s'au ținut adunări de protestare, în moțiunile luate și trimise parlamentului central, se cere categoric redarea tuturor drepturilor confiscate, și oprirea germanizării cu forța.

O circulară a ministrului rus Stolypin. Ministrul-președinte rus Stolypin a adresat o circulară tuturor episcopilor rom.-catolici din împărăția rusească, prin care le aduce la cunoștință că toate decretul curiei papale numai în acel caz vor fi valabile, dacă se vor trimite ministerului de interne și nu direct episcopilor.

Netrimțînd papa decretul »Motu proprio«, pe care l-a publicat contra modernizmului, — ministerului de interne, nu poate fi recunoscut de guvernul rusesc și astfel toți acei preoți cari se vor supune acestui decret, vor fi trași la răspundere.

În urma acestei circulare a ministrului preoțimea catolică a adresat papei întrebarea, ce atitudine să ia în această situație dificilă.

Alegerea de președinte în camera franceză. Ieri s'a deschis noua sesiune a camerei

franceze. După formalitățile deschiderii s'a trecut la alegerea președintelui și vice-președinților camerei. Președinte a fost reales Brisson, întrunind la a doua votare 278 de voturi, față de contra candidatul Deschanel, care a primit numai 197.

Vicepreședinții au fost aleși Berteaux, cu 371, Etiene cu 367, Dron cu 337 și Remoul cu 297 voturi.

Alegerile pentru cameră în Finlanda. Zilele trecute au început alegerile generale pentru cameră în întreaga Finlanda. După rezultatul de până acum voturile date se împart cam astfel: social-democrații 289.647, finlandezii vechi 16.821, finlandezii noi 107.182, svedezii 100.430, argrarienii 60.696, iar partidul muncitorilor creștini 13.093 voturi.

Crăciunul copiilor săraci din Arad.

Pentru pomul de Crăciun al copiilor români săraci, defa școlile noastre din Arad, au intrat la »Reuniunea femeilor române din Arad și provincie«, următoarele sume, colectate prin dna Marilina Bocu și domnișoarele Flora Bonciu și Veturia Petran.

Dela:

Comuna bls. gr. or. rom. Arad cor.	100.—
»Victoria« inst. de credit	» 100.—
Dr. Nicolae Oncu	» 20.—
Ioan A. Beleş	» 10.—
Dr. Tamășdan	» 10.—
Dr. Tamășdan Liviu	» 20.—
Iovanca Nemet	» 10.—
Frați Burza	» 20.—
Dr. Sever Ispravnic	» 20.—
H. Iena Frâncu br. Pop	» 10.—
Zina Moga	» 10.—
Atonescu Victoriu	» 5.—
Vasile G. Ildis	» 10.—
Aurelia Dr. Petran	» 10.—
M. nerva Rozvan	» 5.—
Cornelia Dr. Iacob	» 220
Sofia Itru	» 5.—
Maria Boțis	» 5.—
R. Cioregaru	» 6.—
Hermia Vasilion	» 4.—
Ecatrina Vășian	» 5.—
Sofia Beleş	» 10.—
Sofia V. Papp	» 10.—
Dr. Romul Velichu	» 20.—
Valeria de Herbay	» 10.—
Iustin Marșeu	» 20.—
Volcu I.	» 170
Dr. C. Iancu	» 10.—
Dr. Ite Precupăș	» 10.—
Dr. Ștefan C. Pop	» 20.—
Aurora Moldovan	» 6.—
Ocava Ciuhandu	» 4.—
Familia Popescu (Toplița)	» 10.—
P. Truța, avocat	» 6.—
N. Mihulin	» 2.—
Iosif Schiopul	» 2.—
Nichin	» 2.—
Sava Raicu	» 10.—
Marilina Bocu	» 10.—
Familia Jules Herbay	» 10.—
Total cor.	560.90

S'a cheltuit:

Pentru 21 căciuli	cor. 63.—
32 per. halne p. băieți	» 166.40
Pentru 18 rochițe, șofa și 18 crotul lor, basmale p. cap	» 57.—
31 perechi ghete a 6 cor. per.	» 186.—
Zaharicale și turte	» 18.—
Total cheltulți	cur. 490.40

Rămăși 70 coroane 50 flieri cari s'au depus la Banca Victoria în Libelul »Reuniunii Femeilor«. Rochițele fetițelor au fost cusute de d-nele Adiana Ispravnic, Eugenia St. Pop, Marilina Bocu, Iovanca Nemeth, Hermia Vasilion, Geor-

gina Lugojean, Sofia Mihulin, Vășian, Veturia Pap, Hortensia Veltci, Constanța Lazar, Savu, Tetu și d-șoarele Dimitrescu, Flora Bonciu, Ardelean.

S'au îmbrăcat 63 elevi și eleve, unii în parte, alții complect.

Tuturor donatorilor li-se exprimă și pe această cale mulțumite sincere!

INFORMATIUNI.

A R A D. 11 Ianuarie n. 1911.

— **La »Reuniunea Femeilor române din Arad«** s'au înscris ca membre fundatoare d-na Văd. Costantin Lazar dn Timișoara și d-na Virginia Dr. Hotăran din Șiria.

— **Noui ziare românești.** Anul nou aduce cititorilor Români o lectură bogată.

În Budapesta reappare, sub direcțiunea d-lui Dr. Vasile Lucaciu, având ca prim colaborator pe dl Dr. Ioan Suci, organul popular săptămânal al partidului național român »Poporul român«.

Dl Birăuțiu publică, tot în Budapesta, o foaie săptămânală »Foaia poporului român«.

La Orăștie a apărut o foaie populară nouă, editată de despărțământul Huedin al Asociației. Acest nou organ popular, care umple un gol simțit în părțile Huedinului, lipsit de foi locale, poartă numele »Sfătuitorul« și apare de două ori pe lună.

Acum numai cititorii să se înmulțească!

— **Pângăritorii sanctualelor.** De câțeva vreme se țin lanț furturile și jafurile în bisericile românești din Transilvania. Spargerile acestea par a fi operate de o bandă bine organizată, care cunoaște de aproape toate șuruburile jandarmeriei și ale autorităților și astfel încunjură cu ușurință toate cursele ce i-se întind. Nu demult a fost jefuită biserica din Ugra și Seliște(?), iar făptuitorii au fost urmăriți zadarnic până acum. De curând mâna profană a spărgătorilor a pătruns și în biserica sfântului Neculai din Scheii Brașovului, de unde au furat 500 de lei și toate cercetările făcute de autorități au rămas fără nici un rezultat. În ziua de Crăciun răufăcătorii au pătruns în biserica din Râjnov, urcându-se cu scara pe o fereastră, și au furat dintr'o ladă o sută de coroane. Spărgătorii însă și-au lăsat în biserică două dalte și câteva chei false cari poate vor servi ca indiciu pentru urmărirea lor. În noaptea de Luni spre Marți aceeași spărgători au pătruns în biserica din Tohanul-vechi. Până acum însă cu toate cercetările făcute nu le-au dat de urmă.

— **Succesele unei artiste române în străinătate.** În »Hamburger Nachrichten« citim următoarele elogii la adresa cunoscutei celiste domnișoara Delavrancea din București.

»Tinăra meridională care a cântat Luni seara este premiul I din Cons. din Paris. Este minunat înarmată pentru luptă cu cele mai grele creațiuni muzicale și nu e dificultate pe care să n'o învingă ca și cum s'ar juca. Tinăra pianistă are o înfățișare deosebit de simpatice și în toată ființa ei e ceva care te mișcă, ceva sincer, și călduros palpita în jocul ei, de exemplu în Appassionata și Etudes Symphon ques de Schumann.

In mod absolut perfect a redat toate buciile. Așteptăm ca la iarna viitoare să auzim iarăș pe această tină artistă cu chipul caracteristic meridional, cu trăsăturile feței delicate, încadrate cu bucle negre, cu ochii adânci și negri...

— † **Isaia Henteșiu**, preot gr.-ort. român în Ocna-Sibiului, a repauzat la 9 Ianuarie n., în vîrstă de 54 de ani. Imormântarea lui a avut loc azi, Miercuri, în cimitirul gr.-ort. din Ocna-Superioară.

Odihnească în pace!

— **Masa studenților din Cluj**. Pentru conferirea alor 15 locuri libere la „Masa studenților academici Dr. Aurel Mureșianu” din Cluj sînt a se înainta petițiile până în 20 Ianuarie 1910, la casa institutului „Economul”, Cluj (Kolozsvár).

Petițiile au să fie însoțite de următoarele documente: a) indice sau atestat de maturitate; b) atestat despre starea materială proprie și-a părinților precum și despre numărul membrilor familiei; c) declarațiune, dacă au vre-un stipendiu sau nu.

Beneficiații din semestrul I al anului școlastic curent vor avea preferință, încât vor dovedi progresul în studii și îndeplinirea condițiilor din regulament.

Cluj, în Ianuarie 1911. *Direcțiunea institutului „Economul”.*

— **Cununie**. D-na văduvă Ottilia Banel n. Pușcaiu și dl Ioan Varga își anunță cununia lor. Felicitările noastre!

— **Logodnă**. D-soara Livia Puscariu s'a logodit cu dl Dr. Virgil Rusu, candidat de avocat în Sibiu. Felicitările noastre.

— **Răscumpărarea felicitărilor de anului nou**. Pe seama „Asociațiunii pentru literatura poporului român”, despărțământul Timișoara, s'au dăruit ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou 1911 următoarele sume de la domoii: Iosif Gali 50 cor, Dimitrie Doz-é și Gheorghe Tălașate 10 coroane, Emanuil Ungureanu, Dr. Aurel Cosma, Dr. Traian Stocay, Dr. Lucian Georgieviciu și Ioan Potocca câte 5 cor, Vincențiu Pop 4 cor, Ioan Theodoroviciu, Nicolae Văianțu, Nicolae Micluș, Nicolae Ciulan, Gerasim Sîrbu, Nicolae Lușca și Dr. Ioan Damian câte 3 cor, Romulus Cărăbașu Petru Ionaslu, Teonțiu Bugailu, Stan Vidighin, Arcadie Oarean, Dr. Victor Mercea, Alexandru Butbaș, Romul Nicolin, Ioan Popoviciu, Nicolae Groza, Vasile Ciuta și Avram Ciocoi câte 2 cor, G-rișel Selegreanu și Nicolae Crișmariu câte 1 cor, 20 fil Liviu Magdu, Ioan Micolescu, Ioan Bandu, Bojdar Moșorca, Ștefan Moldovan, Eutimiu Iovancl, Sabiu Piso, Ioan Popa, Teodor Ioaneș, Iulu Luczay și Dr. Aurel Iancu câte 1 cor, Cornel Gh-rga și Nicolae Moțocan câte 50 fil., total 158 cor, 40 fil. care sumă a intrat la casa despărțământului numit al Asociațiunii.

Pentru aceste daruri, în numele și din încredințarea comitetului „Asociațiunii”, despărțământului Timișoara, aduc cele mai căldurease mulțumiri. **Romulus Cărăbașu**, directorul despărțământului.

— † **Leon Monasterian**, dirigentul „Bistrițanei” din Teaca, a repauzat în Budapesta, la 9 Ianuarie n., în vîrstă de 55 de ani. Imormântarea lui a avut loc azi, Miercuri, în cimitirul din Pesta-mică.

Odihnească în pace!

— **Intâlnirea cu popa în Rusia**. O doamnă, scrie în „Frank. Z.” că după ce a stat mai multă vreme la o moșie lângă Beresina, în Rusia, voia să se întoarcă în Germania. Plecă împreună cu prietena sa cu trăsura până la un țirgșor, de unde urma să ia diligența până la gară.

În drum întîlnesc un popă, al satului. Viziții, nevoie mare să se întoarcă acasă, c'o să

li-se întîmple altfel o nenorocire. Cu greu l-a încredințat că popa nefiind al Germaniei, ci al satului poate n'o mai fi nimic.

Au mers, dar trecând pe lângă un lan, unde secerau femeii îmbrobodite cu testemele de toate colorile, caii s'au speriat, au luat vînt și au răsturnat din trăsura pe amândouă cocoașele și tot ce mai era în ea.

N'au pățit nimic. Dar de bună seamă că viziții nu mai pleacă să-l taie, când i-o mai eși popă înainte.

— **Un binefăcător al Șimandului**. Ni se scrie: În numele comitetului parohial ort. rom. din Șimand, cu plăcere vin și vă aduc la cunoștință maritimozitatea veteranului părinte suflătesc, dl Augustin Beleş.

Anume dsa, acum cu ocaziunea trecerii la pensiuina binemeritată, din dragostea și iubirea ce a păstrat-o și o are și azi către sfînta maica noastră biserică ort. rom. pe care a păstorit-o aproape o jumătate de veac, a donat casa sa proprie, aflătoare în comuna Edl-Șimad, indusă în cartea funduară sub Nrul 144, în preț de 10 mii coroane, de *casă parohială* pentru viitorii preoți.

Pentru această fapă frumoasă venim și pe această cale a i aduce cele mai ferbinți mulțumiri, rugînd pe bunul Dumnezeu, să-i răsplătească această danie, dîndu-i putere și sănătate.

Știind, că despre orice cauză, care e de interes public luați act, Vă rog, a da și acestor puținele rînduri loc în prețuita noastră foaie „Tribuna”.

Șimand, 1910 Dec. 28 v. *Pavel Stana*, notarul comitetului parohial.

— **Ravagiile cutremurului din Asia**. De abia acum, după o săptămână, sosesc cîteva știri pozitive despre ravagiile cauzate de puternicul cutremur din Asia.

În capitala provinciei rusești din Asia centrală, Semirecinsk, — orașul Wjerny, care are o populație de peste 25 mii locuitori, s'au început lucrările pentru reedificarea orașului, care a fost total nimic. Partea cea mai mare a populației care a scăpat cu viață trăiește sub cerul liber, sau în corturi neîncălzite, bîntuie de boli și frig. Se mai simt și acum cutremure mai mici, dar cari nu fac stricăciune, ceace de altfel ar fi imposibil, fiind totul o ruină.

Mai mare a fost pustiirea în satul Narym, unde zac cu sutele morții neîngropați.

Topografia locurilor atinse de cutremur a luat înfățișare nouă. Unde până ieri au fost munți, azi sînt văi, sau lacuri adânci; iar unde au fost lacuri s'au ridicat dealuri sterpe. Chiar și rîurile și-au schimbat cursul, iar unele au pierit cu totul.

Tot astfel s'a întîmplat și cu comuna Sala-Ara-Anas, pe care au îngropat-o stîncile unui munte prăvălit.

— **Nenorocirea unor pescari ruși**. În urma gerurilor strașnice din Caucaz sînurile de mare ale lacului Caspic au înghețat pe o mare întindere. Stratul de gheață se îngroșase strașnic și dela un țarm la altul se făcea comunicație cu sîni și căruțe de țară pentru a micșora pe cât se poate depărțările. Îndrăzneala a mers însă prea departe, căci după cum se telegrafiază din Astrahan pescarii de aici au ieșit cu bordeiele pe podina de gheață ca să le fie mai la îndemână aruncarea plășii de fiecare seară. Și făcînd foc gheața s'a mușiat și s'a despărțit de țarm o bucată uriașă pe care erau optzeci și cinci de pescari și treizeci-și-opt de cai și căruțe. Un vînt puternic i-a luat, ducându-i spre largul mării. Din Bacu au trimis un vapor pentru salvarea năpăstuiților, dar până acum nu se știe de le-au dat oare de urmă.

— **Diamantele artificiale**. În repetite rînduri s'a lăsat vorba despre invenția fabricării diamantelor artificiale și tot de atîtea ori a dat prilej la descoperirea escrocheriilor cari le precedau. Căci ne aducem încă aminte de Lemoine, care a înșelat milioane dela oamenii ușor crezâ-

tori, sub cuvînt că i-a reușit să pregătească diamante artificiale.

După un sbucium îndelungat însă se vede că omenimea a deslețat și această taină, căci după cum se anunță din Londra în numărul de alătăieri a ziarului „Daily Mirror” se publică știrea senzațională că unui lord englez, după încercări de 9 ani de zile, i-a reușit să pregătească astfel de diamante artificiale cari numai cu ochi de specialist pot fi deosebite de cele adevărate. Diamantul inventat de pomenitul lord atinge 93 de procente din țaria celui veritabil și supus razelor Röntgen sau flăcării de spirit are același însușire. După cât spune inventatorul, cheieții unui diamant artificial de anumită mărime sînt numai a cincia parte atît ca a unui diamant veritabil de aceeași mărime. Strălucirea și jocul de culori al diamantului artificial e acelaș ca la cel veritabil, dar nu are anumita umbră viorie care caracterizează pe cel din urmă. Despre procesul de pregătire inventatorul nu spune nimic, ci se mulțumește să susțină că a urmărit procesul natural al diamantelor. Pentru ciselarea lui se întrebuițează pravul diamantului veritabil, căci al invenției s'a dovedit prea moale. Invenția e însă foarte potrivită pentru aparate de găurit și furnizarea accesoriilor pentru tăierea sticlei.

— **Corupția rusească**. Din Petersburg vine iarăș știrea unei colosale delapidări operate în paguba societății „Crucea Roșie”. Deja de multă vreme s'au semnalat lipsuri însemnate în casa societății și poliția pusă pe urmele faptului a ținut o perchiziție în palatul ducesei Lubanov, patroana societății. Cu prilejul acestei perchiziții au descoperit lucruri senzaționale. Au aflat anume că ducesa are o întregă bandă organizată, care escrochează pe cei încrezători. În provincie au fost arestați cincizeci de agenți volajori cari făceau colecțe în numele ducesei, pungășind publicul. Sumele câștigate cu manopera aceasta murdară întrec deja un milion de ruble. S'au operat mai multe arestări și se așteaptă cu nerăbdare desvăluirea unor amănunte interesante.

— **Elkins și ducele abruzzilor**.

Tea sanatorului Elkins un preten al teva declarații face lumină asupra circulației despre el și ducele abruzzilor. După curtea domnitoare a Italiei s'a codit să și dea învoire pentru căsătoria ducelui cu fata senatorului Elkins a provocat pe duce să abzică de drepturile sale ca supus italian și să vină în America unde îl va lua pînă la sfîrșitul sale. Ducele însă nu s'a putut hotărî să și rupă legăturile familiare cu casa domnitoare și astfel s'a întors în Italia. Deci nu se poate vorbi nimic cu siguranță despre eventuala căsătorie. După cât se anunță însă, stăt regele cât și ducele de Aosta au trimis domnișorei Elkins telegramme de condoleață, din prilejul morții tatălui ei. O altă știre spune că ducele stă la legătură telegrafică necondiționată cu familia defunctului. Ambasada italiană din Washington a primit ordin să reprezinte curtea italiană la îngroparea senatorului.

— **Moștele arhiducelui Johann**. La mica publicitate a ziarului „Sun” din New York a apărut următorul anunț: „Cine ar dori să cumpere oasele lui Johann Oth, arhiducele austriac de odinioară și fratele împăratului Francisc Iosif? Garantez că e depîn și nevătămat. Informații se pot lua dela administrație”. S'a constatat că autorul anunțului e un medic din provincie care susține că el încă a cumpărat scheletul acum doisprezece ani. Totodată e în posesia unor dovezi, cari vor adevărul necondiționat că scheletul din chestie e al arhiducelui Johann, amănunțite nu va da decât celui care să-l cumpere.

Vara trecută se vorbea multă vreme ducele dispărut și chiar mai acum ter spunea că la văzut la Paris un reprezentant al unui stat din mijlocul Americii de miază-zi, ca să facă o comandă militară, deci e ușor de închipuit, ce mirare a produs acest anunț în cercurile celor cari au urmărit trista poveste a arhiducelui. În orice caz acest anunț ne-

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gy. város Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe „landaner” cu preț. moderate.

gustoresc nu poate fi altceva decât un fel de blasfemie în care vor cădea milionarii americani cu fanatismul lor pentru colecțiile de rarități și lucrurile extravagante. Și probabil că inventivul medic provincial să nu se înșele în ademenitoareie sale nădejdi.

O telegramă a papei. Papa a mulțumit într-o telegramă tuturor depușilor din camera spaniolă, cari au încercat să zădărnicească prin obstrucție votarea proiectului de lege referitor la închiderea mănăstirilor din Spania. Pentru meritele câștigate întru apărarea drepturilor bisericești, biserica va fi recunoscătoare.

Telegrama a produs mare senzație în cercurile politice din Madrid.

Dărâmând cu dinamită. Comanda militară din Berlin, voind să reedifice localul de muniții al armatei, a început dărâmarea vechilor edificii. S'au trimis soldați la lucru, cari, s'au folosit la dărâmarea de dinamită. Au așezat sub ziduri o cantitate mare de dinamită, care explodând a avut drept urmare mai multe nenorociri.

Aproape toți lucrătorii cari ridicau o zidire în apropiere, au fost răniți de bucățile de zid aruncate cu putere mare până la ei. Unei femei care căra cărămizi i-a rupt mâna din umeri. Muți au rămas sub dărâmăturile propriului edificiu care deși la o distanță destul de mare, s'a prăbușit de asemenea.

Ventralizarea aeroplanelor. Italia a trimis celorlalte mari puteri o propunere referitoare la ventralizarea aeroplanelor, în temeiul căreia statele nu vor folosi în războaie aeroplanul pentru atacuri, ci numai pentru serviciul de ecleraj al de semnalare. Nu ar fi permis să se arunce de pe aeroplan materii explosive, să se impuște și tot astfel nu ar fi permisă nimicirea lor cu ajutorul tunurilor anume construite, pentru disurgerea aeroplanilor.

Propunerea are în vedere un scop uman și de aceea se crede că se va lua în discuție și la conferințele de pace.

Fransa, a sîstat de mult experiențele cu tunuri contra aeroplanilor, restrîngându-se la perfecționarea telegrafiei fără sîrmă folosind aeroplanele ca stațiuni aeriene.

Cele mai frumos executate daruri de Anul-nou: garnituri pentru îngrijirea minilor, casete pentru piepteni, garnituri de piepteni, cele mai elegante geante de mătăsă și piele pentru femei, lornete, giacimantane, bastoane de argint, toc de țigări și țigaretete cutii decorate și jucării în asortiment bogat se capătă în prăvălia lui H e g e d ü s G y u l a, Arad Andrásy-tér No 15.

Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți, ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcămîntea copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincie trimete mustre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

Cele mai potrivite cadouri de Anul-nou în asortiment bogat din cauza lipsei de spațiu se vînd cu prețuri foarte ieftine. Mare și bogat asortiment de sticlării moderne și frumoase, porțelan obiecte de lux și cadre. Fischer Mór, Andrásy tér 20. Palatul Fischer. Telefon pentru comitat și oraș Nr. 568.

Din esenția mea se poate pregăti pe lingă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. Esență pentru 1 litru 50 fileri. Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Marasquino, Roze, Vanilia, Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de flamaica 32 fileri. Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojzii și trebere 20 fileri. 1 litru spirt de 96% rafinal 2 cor. 20 fil. Părul cărunt și mustața căruntă se vopșesc bine cu vopșeana IDEAL pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vînzare în toată coloarea la Fekete Mihály, droguerie la Sîrger în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

Cronica socială și artistică.

Al 4-lea matineu în Arad. Comitetul domnișoarelor a «Reuniunii femeilor române din Arad» din Arad, va aranja, Joi în 19 Ianuarie st. n., în ziua de Bobotează, un mare matineu cu un bogat și interesant program. Vor cânta la pian d-na Hortensia Dr. Veliciu, și d-șoara Florica Cioran din București, iar d-șoarele Aurica Bogdan, Florica Crișan, Livia Dimitrescu, Anicuța C. Popp, Georgina Pop, Angela Radovan, Stella Suci, Mărioara Trailescu, Viorica Ursu și Livia Vățian vor danța jocuri românești în costume naționale.

De oarece sala din Seminar s'a dovedit de mică, matineul acesta se va aranja în sala cea mare dela «Crucea albă» aceasta și în vederea că atât măestrii și țărani să poată participa, ca să studieze jocurile românești.

Serată literară în Huedin. Intelectualii români din Huedin și jur invita la «serata literară» ce va avea loc la 215 Ianuarie în localul nou al institutului «Vlădeasa» din Huedin. După serată — danț. Inceputul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

Ad Astra de I. Corbu; Revista de astronomie pop. Omon din București scrie între altele:

Sitiul dlui Corbu e bogat în imagini poetice, ceea ce face să l citești cu plăcere, chiar când tratează o chestiune mai grea. Veți găsi în Ad Astra descrierea poetică și științifică a peisajelor lunare, marșurile, preumbăii închipuite în infinit... E o scriere, care întrunește și caracterul științific, ca și pe cel literar. Sunt m sguți, că va contribui mult la răspîndirea cunoștințelor astronomice în țara noastră.

Tot așa o apreciază rev. «Natura» Domnul A. Bărsăneanu vice-prezidentul Asociațiunii noastre culturale scrie între altele autorului: «Mă folosesc de acest prilej spre a Vă aduce felicitările mele pentru frumoasa D-Voastră scriere Ad Astra» pe care am citit-o cu cea mai mare plăcere și pe care îmi voi ținea de datorie a o recomanda elevilor și cunoșcuților mei.

De vînzare la Librăria Tribuna, prețul 2 cor. plus 26 bani porto (Rec. 45 bani).

Cărți poștale ilustrate pentru gratuități de anul nou:

- Copii gratuități la 14 fileri.
Căpuri hazlii la 8-10 fil.
Dame frumoase cu copii la 14-16 fil.

La Librăria Tribunei se pot căpăta următoarele

Cărți de rugăciuni.

- Ciaslov (Orologion) leg. roșie 2-40
leg. piele roșie, aurită 4-
leg. roșie 2-10
sau Orologiu 1-90
Manual de cîntări bisericești sau Octoihul mic leg. piele roșie 3-20
Manual de cîntări bis. sau Octoihul mic leg. 1-60
Octoihul cel mic 2-
Cele opt glasuri sau octoihul cel mic 1-50
Acaftistul preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni legat în piele roșie 3-20
leg. în piele neagră, aurită 4-
brună, neagră și lila cu negru 5-20
leg. pînză neagră, aurită 1-75
leg. pînză roșie 1-70
leg. de os alb foarte frumoasă 10-
de piele brună 10-
im de os, albă 2-75
prea sfintei Născătoare de Dumnezeu și alte acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos 1-20
Patima moartea Domnului și Mintuitorului nostru Isus Christos. Legătură neagră aurită 2-
Icoana sufletului. Carte de Rugăciuni și cîntări

- bisericești leg. 1-
leg. pînză albastră. 2-60
în piele 3-20
catifea bordo cu copcii foarte frumoase 5-60
Rugăciunile școlarilor și cîntări bis. pentru școlaele populare romine. Alese și întocmite de N. Ștefu, inv. -50
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cîntări întocmite pentru toate trebuințele vieții leg. roșie și vinată 1-
Mărgăritarul sufletului leg. 1-
pînză 2-60
piele 3-20
în catifea 5-60
Mintuirea sufletului. Carte de rugăciuni către preasfinta Născătoare de Dumnezeu și domnul nostru Isus Christos. -80
Carte de rugăciuni în folosul tinerimei de un prieten al copiilor, ed. II a completată -24
Cărticică de rugăciuni către Preasfinta Născătoare de Dumnezeu prea felositoare pentru tot creștinul -20

Redactor responsabil: Iuliu Alargiu. Tribuna Institut tipografic, Nicșin și...

Prânz bun

se capătă cu 90 fileri. Adresa Arad. Eötvös ut. 17, ușa 8.

C. ROTH fabrică de salamă și articlii de cărnățarie Sibiu-Nagyszeben, Reisperegasse 8. Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnățarie, pecum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu os, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sînge ete, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 k'gr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a. La comande mari prețuri reduse. Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comandezele sunt a se adresa la firma de mai sus.

Dr. B. BASIOTA medic specialist în morburii femeiești. Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6. Consultațiuni între orele 8-10 a. m. 3-5 p. m.

Credit pe ipotecă, pe cambie și pentru oficianți mijlocește Herzog Sándor ARAD, str. Weitzer János 15. Telefon nr. 876.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în

ALBA IULIA · Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (îngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

CAFEA ȘI TEA

Extras din catalogul lui Kotány János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chigr.	Cor. 1:55
Portorico 1/2	1:40
Cuba 1/2	1:60
lava aur 1/2	1:60

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chgr.	Cor. 1:60
fină 1/2	1:80
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me- nado, Mocca) 1/2 Chigr.	Cor. 2:20

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chgr.	Cor. 2:50
Tea de Congo 1/2 Chgr.	3 —
Mixtură pentru familie 1/2 Chgr.	5 —
Tea imperială foarte fină 1/2 Chgr.	6 —
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	6 —
Mixtură excelentă de prăjitură pentru tea 1/2	Cor. —75

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 1:70
1 . . . . . fin de Brazilia	2:20
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	3:30

Renumitul ardelu Kotány se vinde în cutii originale.

KOTÁNYI JÁNOS

mare comerciant de cafea și tea.

ARAD.

(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia.)

József főherceg ut Nr. 3, în edificiul băncii — „Arad Csanádi Takarékpénztár.” —

Numărul telefonului 809.

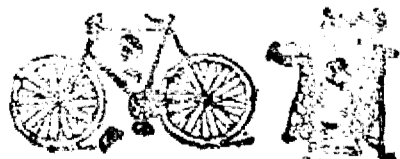
Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântanelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

Intreprindem și executăm tot felul de lucruri și reparaturi ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântanelor artezice pe lângă prețuri moderate.

O econoamă bună

caută loc la vr'eun român din Arad sau provincie. A se adresa: Elena Lucaciu Arad, Strada Perényi No 4.

Fabrici de gheață

Aranjamente răcitoare

după sistemul compresiv succes de amoniac sau sulfur al firmei BORSIG precum și

Aranjamente complete pentru abatorii

de calitate cea mai bună expediază

FIRMA SCHLICH,

turnătorie de fier și fabrică de mașini soc. pe acții

Budapest, Váci-ut 45—47,

Nrili telefonici: 74—76, 74—77 și 98—58 (int.)

Cu prospecte servim gratuit.

Societatea pe acții

Holandeza

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)

Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216.324-96 Cor. A plătit asigurațiilor până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14, și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szász-sebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapesta, Lajos-u. 141. III.19.

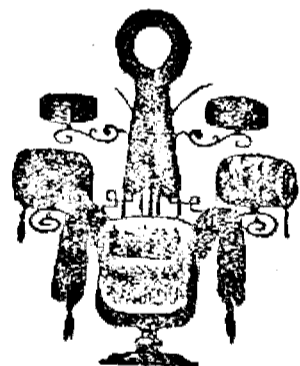
Acții de vândut.

Sunt de a se vinde 24 acții dela »Econumul«. Cumpărătorii au să se adreseze Dlui Nicolae Pop, protopretor pensionat în Gyalu (comitatul Kolozs.)

Magazinul de blănărie și cojocărie = Nagályi János =

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de căătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

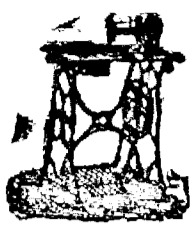
Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Premiat mai de multeori

BOROLINUL

leacul miraculos de casă a lui Dr. Borovszky

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efecial și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la bronchită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca reumă, podagră, ischiaș, dureri în oase, aprinderi musculare și amortire, în fine la dejerături și la înțetarea rănilor provenite din arsuri. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapesta, II., Főutca No 77c. Se capătă în sticle de 1-20, 2— și 2-50 coroane în Arad la Drogueria Vojtek și Weisz și la farmacia Örs Rezső în Pâncota.

M. Schromm
mechanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27

Re omandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur
marele său atelier mehanic
a anjat în Braşov, Hósszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în această branşă, precum:
maşini de cusut, biciclete, gramofone şi apaducte,
pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

CANARIINI

Cele mai frumoase cântăreţe moderne ce cântă zina şi la lumină. Cântăreţele tinăre 4, 5 fl. de 1 an 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert şi verzi dela 10 fl. în sus.

Ouştoare 1, 2, 3 şi 4 fl., după soia. Catalog de preţuri despre papagal, pasări transmarine măimute şi câini de soia se ospătă înainte trimiţând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viaţă se garantează. — Comenzile se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
sai mare prăvălie de animale din Ungaria.

BANCA NAŢIONALĂ A ROMANIEI.

SITUAŢIUNE SUMARA

1909		1910.	
12 Decembrie.		4 Decembrie.	11 Decembrie.
ACTIV			
133591875	95056875 Rezerva metalică Aur	120598157	170334238
579886	38535000 " Trate Aur	49608000	170206157
76286910	Argint şi diverse monete		557818
	Portofoliu Român şi Străin		607217
	*) Impr. pe ef. publice	17444000	139912915
33532031	" " " " în cont cor.	13972908	137927579
11999909	Efectele Capital. Social		31015011
15011901	Efectele fondului de rezervă		31417308
3146621	" " " " amortizarea imob. şi material		11999862
5999448	Imobile		14644896
708447	Mobilier şi Maşini de Imprimerie		3044621
855589	Cheltueli de Administraţiune		6002088
108641105	Depozite libere		719932
	" " " " & provisoriu		719962
36628798	Conturi de valori		915894
48329190	Conturi diverse, sold		929252
			110187425
47529174			109983625
			24976207
12000000	Capital		24321037
26095066	Fond de rezervă		33398610
4052272	Fondul amortizării imobilelor şi material		32442400
293575670	Billete de Bancă în circulaţiune		547709517
2237648	Profituri şi perderi		544246004
2209797	Dobânzi şi beneficii diverse		
108641105	Depozite de retras		12000000
	" " " " & provisoriu		28682744
25580140	Conturi diverse, sold		28682744
475291704			4300540
			4300540
			357074560
			352088740
			2341543
			2341543
			2265172
			2380085
			110187425
			109983625
			33308610
			32468727
			547709517
			544246004

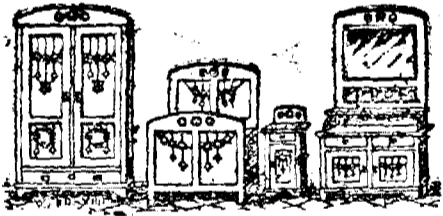
PASIV

Scomptul 5/0. *) Dobânda 5/2/0.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri şi mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine
mobile
pentru dormitoare, prânzitoare şi saloane
aranjamente pentru cancelarii şi prăvălii cu preţuri moderate.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar şi depozitar de articole de vânătoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoştinţa on. public din loc şi jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani şi cu bun renume al lui Schuller József, pe care supt numele meu îl voi păstra şi pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király-u. 42, înfiinţat la 1885 şi a câştigat cel mai bun renume, tmi voi da silinţa ca pe lângă serviciu culant şi preţuri ieftine să câştig această şi

celui din Oradea Mare. **Ţin în depozit**
arme de cea mai bună fabricaţie,

cu repetiţie şi încărcătură în teavă, revolvere, piştoale, şi totfelul de cartuşe pentru arme. — Se dă deosebită atenţie reparaţiei şi păstrării armelor. Se primeşte ca ucenic un bălat cu 4 clase medii, care vorbeşte româneşte. — Preţ-curent gratuit

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,
instalare de apaduct şi canalizare în
rada Batthyányi Nr. 17.
cordoane pentru răuci, trepte
vetre de fier din fier făurit.
Atelier de instalare:
Răţele de ţevi pentru apaduct. Jaţuri
fă. a miros. Pissoare, spălătoare, odă
de baie şi aranjare de ori-ce sistem
— pentru încălzire centrală. —
NOUTATE! Mode de cogulare de autogen
sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxig
nului, prin ce obiectele stricate pregătite din
fier făurit, oţel, fier vărsat şi aramă în modul
acesta se pot repara uşor, conform scopului.

**Motoare şvedeze
pentru olei brut!**

(Brevetul lui Hirsch Frank,
Stockholm)
în poziţie orizontală şi ver-
ticală.
Maşini motorice ieftine
şi sigure, se pot instala
oriunde.
Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

**Motoare
cu benzină,**
in cea mai bună execuţie!
Execuţie promptă.

Surányi Victor
inginer tehnic diplomat,
fabricant de maşini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.
Cereţi catalog.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Strada centrală: Nagyszeben, Fleischergasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

LÁZAR MIHÁLY Funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

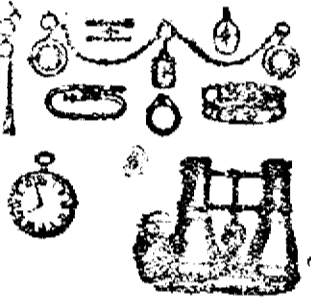
de cânepă, fir, brăcii, brății, fire de tort, legătoare
Tot felul de sardufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare),
pentru mopă in și jută, strae crude și impermeabile. Funării pent u
saci de ștreanguri, căpestro, sacii pentru car, pentru vite, legătoare
economi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele,
daje p. pescari
și leagăn atâr-
nător. Adresa te-
legrafică: Lázár
kö élgyás
Lugos. — Nrul
telefonului 207.
Nu! ul cecului și
clearing la posta
Ungară 26142.
Toate coman-
dele sunt a se
adresa la firma
de mai sus.

Cel mai mare magazin de giuvaerice și ceasornice,

Tamás István ciornicar, giuaergiu și opticar
Gyulafehérvár, Piața Hunyadi -
(lângă Hotel Elisabeth).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur
pentru bărbați și termometre pe lin-
femei, ciornice de gă prețurile cele
buzunar, fabricație mai convenabile. -
din Svițera, ca re- Reparaturi de cia-
numitele ciornice sornice și juvaere
Omega și pendu- pe lângă garanție.
lele și deșteptăoa- Cumpăr aur sfăr-
rele Becht, ochelari, articole optice, mat și argint pre-
ere pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștințios. cum și ori-ce juva-
Toate comandaie sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipes spe-
sele de întabulare, convertes datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichș, Gyula, Claba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Pris e o pe lângă onorar aculsitori de afaceri abili
și sunt în încredere.

CĂRBUNI

Prusești și Cochs

calitățile cele mai bune și
cu prețurile cele mai ieftine

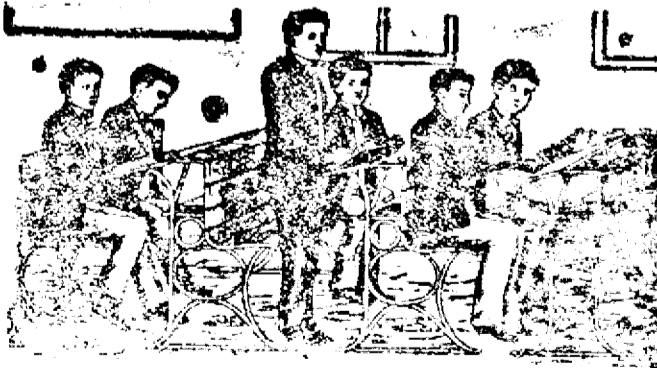
se pot căpăta la

: Roth József :

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63.

Telefon 63.

Cele mai moderne
mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală

și mobliarea lo-
culnțelor, notelo-
lor, spitalelor și
a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de cămă firma

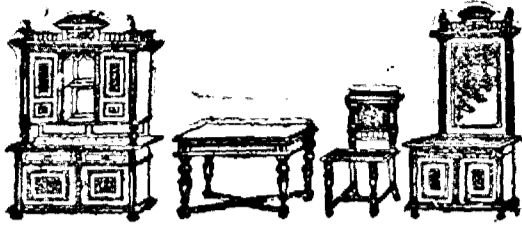
Bennhardt Rezső utca

Brassó, str. Fekete nr. 33.

- Tot acolo e caneciaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. -

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Réthi**

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabeg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

DR. ALEXICI VLADIMIR

SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ

PANCIO RANJATE FOARTE MODERN. PANCSOVA.

TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge cu serul Wassermann—Dungern—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

Orologiu de buzunar

cu capac dublu, mecanism excelent

pentru 6 coroane

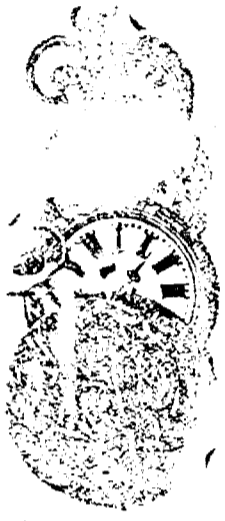
se capătă pe lângă garanția de 2 ani precum și totfelul de

reparări de oroloage

se execută cu prețuri convenabile la

Süssmann E. orologier

Sibiu—Nagyszeben, Reisparg. 11.

viva ville cu altol dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, via americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, via europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Elisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)

material disponibil în altoi peste două (2) milioane școlile de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi dezvoltati la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pățirea pe 10 ani cu interese de 7%.

La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco. Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școlii de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Trimiteți baieți la cursul practic de altoit.

Numai altoaie bune! Calitate distinsă!

Maison Schuster**salon de modă**

franceză și engleză pentru dame

-Kolozsvár, Unió-u. 12. etagiul I.

comandă în atențiunea on. public din loc și salonul de modă pentru dame transpus din Paris la publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Kerennuu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndestulesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol și rog on. public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Voiești a economisa bani?

Voiești și D-ta să cumperi marfă bună ieftin? cercetează deci magazinul de ghete, pălării și modă pentru bărbați a lui Korányi, pentru că numai aci se poate cumpăra mai ieftin, marfă bună și frumoasă. — În interesul propriu să vă convingeți și să fiți atenți la firmă!

Korányi Jenő

Arad, Szabadság-tér 3.

(Fosta localitate alui Winternitz)

Prețuri scăzute!

Ghete tari pentru muncitori
manufactură dela fl. 2.60
Box-Bergsteiger dela 3.75
Box american sau Chevro
dela fl. 6.50 în sus.

Ghete cu șirete pentru dame
dela fl. 2.70 în sus.
Ghete box cu șirete p. dame
dela fl. 3.50 în sus.
Ghete p. copii, băieți și fete
deja dela 80 cruceri în sus.

Foarte mare asortiment de ghete p. baluri.

Ghete pentru bărbați, femei copii, fete și băieți de totfelul și de tot preț.

Mare depozit permanent de cele mai noi pălării, cravate și totfelul de albituri.

Atelier de curelărie, țelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vâzob). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează cu plăcere.